

skal jeg heller ikke nu indlade mig videre paa samme, og det saameget mindre, som det eneste Punkt deri, som jeg iøvrigt kunde føle mig fristet til at berøre, paany er blevet omtalt idag af det ærede 4de Medlem for 1ste Kreds (Lehmann). Det er nemlig den i mine Tanker høist mærkværdige Anskuelse, at Hovedlandeveisenes Anlæg væsentligt er blevet betalt af de deri interesserede Egne. Det blev rigtignok bemærket igaar, at vel var en heel Deel af Beløbet blevet forskudsvis udredet af Statskassen, men at det dog kun var forskudsvis, og at dette altsaa ikke kunde tages med i Betragtning. Men et Forskud, som man aldrig forlanger tilbagebetalt og aldrig kan faae tilbagebetalt, nærmer sig dog virkelig grumme meget til at være en umiddelbar Udbetaling, og det er jo noksom bekjendt, at det for en stor Deel er Tilfældet, at de Midler, der ere medgaaede til Anlægget af Hovedlandeveisene, paa denne Maade ere blevne forskudsvis udredede af Statskassen. Det ærede 4de Medlem for 1ste Kreds sagde, at man kunde betragte Hovedlandeveisene som anlagte af samtlige Hartkornsbrugere i Landet som et Interessentskab. Ja, ganske vist, men saa troer jeg rigtignok, at Forskjellen imellem dette og saa det, at Udgifterne til dem blive betalte af Statskassen, bliver forsvindende. Som bekjendt er der jo aarligt indbetalt et Fixum i Veikassen af alt Hartkorn, hvad enten Veianlægene ere blevne udførte i det ene eller i det andet Aar, og det er altsaa en ligefrem Skat, som saaledes er indbetalt til Statskassen. Jeg skulde derfor formene, at man maa komme det Rigtige meget nær ved at sige, at Skatteyderne for en meget væsentlig Deel have udredt Udgifterne til Hovedlandeveisene. Dersom man i Virkeligheden havde gjort den Grundsætning gjældende med Hensyn til Hovedlandeveisenes Anlæggelse, som man nu søger at gjældende ligesoverfor Jernbanerne, saa gad jeg dog ogsaa nok vide, hvorledes et saadant Amt som det fattige Ringkjøbing Amt havde kunnet faae et Antal Mil Hovedlandeveie, der overstrider Fleertallet af de fleste andre Amters. Ringkjøbing Amt har jo, som bekjendt, 26 à 28 Mil Hovedlandeveie, medens et Amt som Randers Amt, som har en halv Gang mere Hart-

forn og en langt større Befolkning, kun har 6 Mil Hovedlandeveie. Hvis man i Virkeligheden i sin Tid havde gjort den omtalte Grundsætning gjældende, saa gad jeg dog virkelig vide, hvorledes man vilde være kommen til det Resultat, som man saaledes er kommen til. Men den nævnte Grundsætning har man netop ikke gjort gjældende. Man har tværtimod sagt: Selv om et Amt ikke er saa stærkt befolket eller har en saa stærk Trafik som andre, saaledes som Tilfældet er i de vestlige Egne af Jylland, saa har det dog et billigt Krav paa ogsaa at blive deelagtiggjort i det Statsgode, som Hovedlandeveisene ere. Paa samme Maade paastaer jeg nu, at de i Lovforslaget omhandlede Egne i dette Dieblif have et lignende Krav paa at blive deelagtiggjorte i de Goder, som Jernbanerne give, uden en i mine Tanker smaalig Hensynstagen til, om de maatte kunne betale Beløbet tilbage til Statskassen i en nær Fremtid. Jeg troer, at Jernbanerne allerede nu høre og mere og mere vilde komme til at høre til det civiliserede Samfunds Fornødenheder, og at det vil blive en Forbring, som man ikke vil kunne afvise, at indtil en vis Grad enhver Egn i Landet bliver gjort deelagtig deri, selv om Jernbanerne ikke umiddelbart vilde kunne betale sig. Hvad de Exempler angaaer, som det ærede 4de Medlem for Kjøbenhavn fremsførte, f. Ex. det med Postvæsenet, da skal jeg kun bemærke, at, dersom den Regel, som han opstillede, virkelig var bleven gjort gjældende med Hensyn til Postvæsenet, saa vilde man i mange Egne endnu aldeles ingen Postforbindelse have faaet, af den simple Grund, at det ikke kunde betale sig. Jeg paastaer tværtimod, at man har anseet det for en ligefrem Forpligtelse, der paahvilede Statskassen, at staffe Postforbindelse tilveie i hele Staten og det uden en smaalig Beregning af, om de Breve og Personer, der fra og til den og den Poststation benyttede Postbefordringen, virkelig kunde betale Udgifterne ved den eller ikke. Jeg troer, at dette netop er et af de Argumenter imod Lovforslaget, som langt snarere maae komme til at tale for det.

Det har unægteligt gjort mig ondt, at man har betegnet en Udtalelse af mig i et tidligere Møde som et Angreb paa en Fraværende.